

Zóna

Nem a lokálpatriotizmus mondatja velünk, de meg kell öröközni, hogy a vendéglői »zóna« elnevezés szegedi eredetű. Annyiban nem önálló kitalálás, hogy maga a kifejezés Baross Gábor vasúti utazási reformjából származik. Ebből azlan természetesen kifejlődött a humor is, megtermékenyült a kuplé-irodalom.

Nálunk a Proféta-vendéglő akkor élte fénykorát, népszerűbb volt minden más helynél, a város katonazenekara közül mindig hangversenyezett benne valamelyik, cigányait a javából szerződtette s nem utolsó dolog, hogy csak itt mérték az igazi pilseni sört. Drágább volt egy-két fillérrel a másfajlánál, az íze mégis utánozhatatlanul komoly, a habja pedig olyan sürű, hogy megállt benne a kávéskanál.

Ennek a vendéglőnek volt a legtöbb asztaltársasága, főleg nyári időben, amikor hűsőbb fás helyiséget el se lehetett volna képzelni, mint az udvarát. Itt ültek a piaristák is az iskola Mecénásával, akik egy-kettőre összeadtak pár száz forintot, ha Magyar Gábor, vagy Cserép Sándor rektor olyan értékes fiatal rendtagról tett említést, aki a vakációt külföldön szeretné tölteni tanulással.

A tulajdonos Ferencsevics György, az öröklé derűs kedvű, tubákot kínáló, tréfaszerző vendéglős, a pálya legértékesebbjei közül való.

Egy disznóhizláló törzsvendége egyszer hosszabb betegségbe esett, hetek multak el addig, hogy ismét megjelent.

— Mit ennél? — kérdezte Gyuri bácsi.

— Diétára szorítottak, azért mártogatnak egy kis paprikás levet.

Ezt mártogatta vagy három napig, amikor — betegség ide, vagy oda — tovább szárnyalt a vágya.

— Gyurikám, dobhatnál abba a lébe egy darab húst. Csak egy picit.

Igy tett el egy hét, a lében mindig egyetlen darab hússal, amikor Ferencsevics azt mondja.

— Nagyon örülök, hogy az egészséged kezd rendbejönni. A paprikás levet sem sajnáltam, feleresztik azt újra, de fizess komám valamit a húsert.

— Ejnye, mit nem akar a tehetetlenje, méltatlankodott a törzsökös disznóhizláló, csak nem mered állítani, hogy ez egy porció!

— Ahogy vesszük, felelte Gyuri bácsi. Nem teljes, hanem csak olyan zóna.

— Aztán mit kérsz érte?

— Hat krajcárt.

Igy született meg Szegeden a zóna. Nem kell valakinek olyan öregnek lennie bozzá, hogy ne emlékezzék rá. Egyetlen falat volt a paprikás lében. Ágyat adott a pilzeninek, nem rontotta el az étvágyat. A kis pörkölt már akkora volt, mint ma a teljes adag, az ára 20—25 krajcár közt váltakozott. De ezzel csak tehetetlenek éltek, mert egyszerre elvetha jött a zóna s ezen a néven terjedt el az egész országban. A keresztapja pedig Ferencsevics György, akit Gyuri bácsi néven tiszteltek a nálánál öregebbek is.

(-b.)

Mocsai Lajosné és gyermekei Pál és Lajos fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a legjobb férj és édesapa

MOCSAI LAJOS

ny. rendőrtiszt helyettes, a szegedi református egyház presbitere életének 49-ik évében folyó hó 26-án este hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 28-án d. u. 5 órakor lesz a belvárosi temető kis ravatalozójában a református egyház szertartása szerint.

A gyászoló család

A Frankfurter Zeitung drámai helyzetképe Kölnről

Az élet valami módon tovább megy...

A Frankfurter Zeitung Kölnbe küldött tudósítójának alábbi beszámolóját közli:

A gyorsvonat pontosan fut be a pályaudvar csarnokába. Sokszor, megszámlálhatatlanul sokszor jártunk mi itt az utolsó két esztendőben. A pályaudvarból közben mind kevesebb maradt. Az üvegezések pozdorjává zuzódtak, a tartószerkezeteket, a nagy csarnokot, a jellegzetes óratornyot újból és újból felfalta a bombák és aknák mohó, romboló ereje. A torony négy órája közül három nem jár, mint ha meg akarnák rögzíteni azt a késő éjszakai órát, amikor a kemény beavatkozás megállította kerekeit. A forgalom kerekei azonban nyolc nappal a legsúlyosabb támadás után, amelyet a város elszenvetett, megint szinte surlódás nélkül kapcsolódnak egymásba. A Rajna felől jövet olyan menetrendszerűen érkezünk, mintha nem lettek volna légítámadások. Az, amit ezekben a napokban és éjszékban a vasút személyzete végzett, fel-

lülmulja az emberi mértéket.

Nem különös ez? Az ember valahol Németországban menetjegyet vált a Ruhr-vidékre, felszáll a vonatra s a vonat néhány óra múlva egy háborús terület közepeén teszi le. Mert aki ma Nyugat- és Északnémetországba utazik, olyan helységekre jut, amelyeket a háboru ökle épp olyan keményen, könyörtelenül és sebekel osztóan sújtott, mintha valahol Távolkeleten, az ellenséges ütegek tüzeiben feküdnék. Csak álmában jutna eszébe az utasnak, hogy jegyet kérjen Sztaalingrádba, mintha álmodnék; lép ki a látogató ennek az egykor oly életvidám, gondozott városnak pályaudvarán. A hatalmas telep megszokott folyosói és utjai mintha valahogy kileptek volna tengelyükből és méreteikből. Ahol az ember azelőtt balra kanyarodott be, most palánkfal zárja el az utat. Követve azonban a többi utas sötét oszlopát, végül kiérünk a pályaudvar előtti térre.

Sugárut helyett ösvény

A nap ragyog és a szél magas porfelhőket vág a levegőbe. Az errefelé szétrombolt városok fehér, szemcsés pora ez. Zsarátnokokból, szétörölt kövekből elizott cementből, gipszből és vakolatból képződött por. Ez kíséri az embert minden útján, amelyet gyalog kell megtennie, mert nem közlekedik semmiféle villamos. Csak autbuszok járnak azoknak az utasoknak részére, akik messze, az elővárosokba akarnak jutni. Rátérünk arra az utra, amely legrovidebben visz a belső városba. Az utra, amely már nem utca többé. Jobbról és balról leégelt, szétrobbantott házak omladéka hulltak a járdára. Az emberi láb, mintha új, töretlen talajon kellene járnia, keskeny ösvényt taposott ki az uttesten. Néhány perces vándorlás után az utason eluralkodik az az érzés, amely azután a következő napokban sem szűnik meg, hogy tulajdonképpen nem az ismert városban tartózkodik, hanem valami ismeretlen országban fekszik. Ilyesmí történhetik azzal, aki fiatal korából megörzte egy táj emlékeit valami kedves liget képét, amely az atyai házzal szemben terült el, most pedig hogy visszatért oda, egy hatalmas bérkaszárnnyával találja magát szemben. Érzé az idő mulását, a fájdalmat, hogy nem a várt kép fogadja.

Már most itt, az idegenné vált, meghitt városban nem volt szükség évek mulására, itt percek alatt ment végbe a változás. Mászá változott a kép, olyasmivé, ami már közel van a semmihez. Legalább is anyagi tekintetben. Eddig ismeretlen kilátások nyílnak a szemlélődő elé. Hátsó udvarokba, kertekbe, egészen más utcákba láthatunk. Itt légi aknák zuhanak le. Ott tűz lángolt fel, ugrott át susterrege a szomszédos házra, aztán a másik házra s így órákon, sőt napokon keresztül, míg aztán valahol lelohadt, de egy hétre rá valami sarokban megint fellobogott. Csend van ezekben az utcákban. A felhullámosított talajon járva még saját lépteink hangját sem halljuk. A csend, bármilyen groteszkül hangzik valami vasárnapi, valami ünnepélyesen nyugodt.

Az itteni emberek azonban, úgy látszik, nem arra születtek, hogy semmittevésnek adják át magukat. Mert ezekben a romokban ezekben az ezerráncu omladékokban, a szétrepedt házakban, az épületek megmaradt felében s főleg a pincékben emberek élnek s ezeknek az embereknek élete munka. Védkezniük és dolgozniuk kell, gondolniuk az újra, nem hagyni kihasználatlanul a napokat és az órákat. Az egykori kapuk oszlopain, a

házfalakon cégtáblák és cédulák függnek, olvasni rajtuk, hogy ezt vagy azt az üzletet itt vagy ott újból megnyitották, hogy a W. vagy Z. család most a P-utcában lakik. Csupa biznyság arra, hogy az élet tovább folyik, rögzős utakon ugyan, de mégis egy cél felé haladva, bármilyen messze fekszik is ez a cél. Ösztönszerűen ragaszkodnak ezek az emberek a forrón szeretett föld, a szülőváros, az otthon darabkához.

Senki sem akar elmenni a messzibe, ahol nyugalmat találhat, mindenki maradni szeretne, bár minden kicsiny, sőt legkisebb kényelmet is nélkülözni kénytelen. És soha nem érezni olyan elemi erővel a bajtársiasságot, mint ezek között az emberek között, ezeken a helyeken, ahol mindenki egyforma, bárki volt azelőtt, hordár vagy gyáros, mert ugyanaz az éjszaka ugyanazzal a stigmával jelölte meg őket.

Házról-házra jártunk, barátoktól ismerősökhöz. Fáradtságos ut volt a romok fölött, de mindenütt a viszontlátás örömeivel fogadtak bennünket, mindenütt megvolt a kívánság, hogy az idegent valamivel megörvendeztesék egy pohárka borral, egy csésze teával, amihez az edényeket kölcsön kellett kérniük. Még soha sem éreztük magunkat olyan otthonosan, mint ide visszatérve, soha sem volt még olyan szívélves a kézfogás, mint amit itt váltottunk.

Igen, tulajdonképpen mindenki megvan, itt vannak a barátok, ha a legtöbbjüknek aligha maradt is más, mint a pusztá életük. S mindenki, mintha tehetőt akarna szabadulni, igyekszik elmesélni élményeit. Nem ugy mesélik, mintha azt akarnák, hogy hősként csodáljuk őket. Egész egyszerűen elmondják, hogy is történt az egész, hogyan menekültek meg.

A rainai ember

Miután már több pince falát szerencsésen áttörték, végre biztonságban voltak, végre vizet adhattak a gyermekeknek, segítséget nyújthattak a sebesülteknek, szavakkal biztathatták egymást. Mi sem volna hamisabb, mint hősköket faragni ezekből a rainai emberek közül. A rainai ember nem hőrosz, aki dállal ajkán megy a csatába. Csendesesen ül most. Sokszor azt hisszük, örökre elfeledhetjük a nevetést. Mert ezek már elfelejtették. De ezt a hangulatot biztosan le fogják küzdeni. Ma még érthető az oly kézzelfogható szerencsétlenség látára.

Itt az utastest hatalmas tölcésszakitotta fel, ott túl a parkban egy sereg légi akna ősi plátánokat és töl-

gyeket szakitott ki a földből. Összesen barna köröskörül minden falevél. Minden fű kiegelt. A tavon a csónakházak fenekükkkel felfelé usznak, de az idei kis kacsák élvezettel turják a partnak azt a helyét, ahol egy robbanóbomba kifordította a föld belsejét. A tűz szagát érezni mindenütt. Edeskesen erjedő szag, mint amilyet a szeméttelep áraszt, ha rásüt a nap. Valahol a második emeleten karcsu ivben patakszik a víz a megsérült vezetékből. A hang valami szerény szökökút csobogására emlékeztet. Egyetlen háznak sincsenek ablaküvegei, odább azonban pár házat látunk, amelyek alig szenvedtek más kárt, mint azt, hogy kitört az üveg ablakaiból. Az egyik azért menekült meg, mert a tulajdonos és családja az egész támadás alatt a házra ügyelt. A tüzeket már keletkezésükkor elfojtolták, szembeszálltak a foszforral s másnap reggelig védtek a tetőt vízfecskendővel a szikrák ellen.

Amiről azután most írunk, könnyen keverhet bennünket abba a gyánuba, hogy célszerű legendákat terjesztünk. Ezt azonban a látogatónak magára kell vennie, amikor feljegyz mindazt, aminek hitelességéről meggyőződött. Munkások életük kockázatásával mentették meg az égő gyárat, miután családjukat úgy ahogy biztonságba helyezték. Már a holmijaikat veszni hagyták, mert tudták, hogy az üzemevezető mindent meg fog tenni segítségükre.

Sokszor hallani, hogy Németország többi részének fogalma sincs arról, micsoda súlyos megpróbáltatásokat kell kiállniuk a rajna- és ruhrvidéki embereknek. Ennek ellenére bőven van példa arra a megértésre, amelylyel az egyén számolhat. Barátok, akiknek nemcsak egész lakásuk égett ki, hanem akiknek üzletük is minden értékes tartalmukkal megsemmisült, rövidre rá már nem kevesebb, mint hét meghívást kaptak, hogy meg nem határozott időre költözködjének ismerősükhöz. Mindenki, akit nem éri katasztrófa, egymással versenyezve szeretett kisegíteni embertársait élelmiszerekkel, ruhával, szappannal és háztartási tárgyakkal.

Három farszító nap után az utas porosan és elfogódottan ismét a pályaudvaron állt. Köröskörül azon dolgoztak, hogy a tűzvész nyomait eltakarítsák, a sérüléseket kijavítsák. Lehetetlenség azt állítani, hogy ilyen aránylag rövid idő alatt az élet a városban ismét normális mederbe terelődött. Erről szó sem lehet. De hogy az élet valami módon tovább megy, az bizonyos.

A BUDAPESTI

CZÁJA
CIRKUSZ

az 5 világrész
 attrakcióival

JULIUS 28-án

kezdi meg rövid
 vendéjátékát.

— A TISZA VIZÁLLASA. A szegedi rendőrség révkapitánysága jelentése szerint a Tisza vizállása július 27-én reggel 7 órakor 435 cm. a levegő hőmérséklete 18 fok Celsius volt.